

Den vil meget vanskeligt kunne lægge noget til Side til Lærernes gamle Dage, og Lærernes Løn vil aldrig blive saa stor, at de selv kunne lægge store Summer til Side til deres Alderdom. Men saa kommer det Punkt, at Skolen enten maa afskedige en veltjent Lærer og udsætte ham for at lide Nød paa sine gamle Dage, eller maa beholde ham, selv om hans Evne til at undervise er stærkt svækket. Begge Dele ere meget svært, og her har man derfor stadig haft Vanskeligheder. Kan man komme den private Skole til Hjælp gennem en Pensionering som den, der her er Tale om, vil det hjælpe den over adskilligt af det, den har haft at kæmpe imod. I øvrigt vil jeg udtale min Glæde over de almindelige Udtalelser om Realskolen, vi hørte af det ærede Medlem for Frederiksberg. Jeg ønsker saavel som det ærede Medlem, at der i Tidens Løb maa komme en vis Forbindelse mellem de forskellige Arter af Skoler, og jeg er for saa vidt ogsaa en Tilhænger af Enhedsskolen. Men vel at mærke, det kommer an paa, hvorledes denne Enhedsskole tilvejebringes. Hvis Enheden skulde tilvejebringes paa den Maade, at man søgte at indrette Folkeskolen saaledes, at den kunde forsyne de højere Skoler med sine bedste Elever, at Folkeskolen skulde være Begyndelsen til den højere Skole, vilde jeg betragte det som en stor Ulykke. Den nuværende Folkeskole i Danmark har — saa vidt jeg kan skønne — udviklet sig sundt og godt. Den har sit Maal i sig selv. Den har ikke andet at tage Hensyn til end Elevernes bedst mulige Uddannelse, og derved bliver det denne Skole muligt at tage Hensyn til Børnenes Evne, Børnenes Trang og til det almindelig praktiske Livs Krav, uden at være bunden ved alt for mange Hensyn til Eksamensbestemmelser. Hvis Enheden skulde tilvejebringes paa den Maade, at det blev den lærde Skoles Krav, eller om man vil Realskolens Krav, der kom til at være bestemmende for Folkeskolen, vilde jeg være en Modstander deraf. Realskolen og den lærde Skole ere og blive Specialskoler. Jeg vilde ønske, at Enheden blev tilvejebragt paa den Maade, at Folkeskolen kunde faa Lov til at gaa sin Gang, blive saa god som muligt, og at Specialskolerne blive indrettede paa den Maade, at Eleverne efter at have gennemgaaet hele Folkeskolen og afsluttet den kunne træde ind i de andre Skoler og føres frem til de specielle Formaal, de have stillet sig. I saa Fald kunde det

være godt, men der har ofte været en Tendens oppe i en anden Retning, og hvis en saadan Tendens, som det forekommer mig i den senere Tid af og til har spillet lidt ind, skulde komme frem igen, haaber jeg, Folketinget vil være paa sin Post derimod.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Jeg har kun Grund til at være tilfreds med den Forhandling, der er ført her i Anledning af det foreliggende Lovforslag. Den har været overordentlig velvillig lige over for Lovforslaget. Forhandlingen har jo haft to Sider, en Side, som nærmest i mere almindelige Træk samlede sig om vort Skolevæsen, og en anden Side, som mere vedrørte Lovforslaget. Jeg skal holde mig til den sidste Side. Den første Side af Forhandlingerne, som angik et Syn ud over vort hele Skolevæsen og navnlig vor Folkeskoles Stilling, finder jeg ikke Anledning til her at komme ind paa, saa meget mindre som jeg i det væsentligste er enig med det ærede Medlem for Københavns Amts 1ste Valgkreds (Ottosen), der udtalte sig derom. Ogsaa jeg sætter overordentlig Pris paa den fælles Folkeskole, og det vil ikke være unaturligt, da jeg netop selv har gaaet i denne Skole og derfor har kendt den fra min Barndom.

Men jeg finder ikke, at Spørgsmaalet egentlig ligger for ved denne Lejlighed, thi det, nærværende Lovforslag gaar ud paa, er jo kun at fastsætte Reglerne for Statens Tilskud til Realskolerne og slet ikke paa at fastsætte nogen som helst Regler for Skolens Organisation. Jeg tror, at det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (N. J. Larsen) i den Henseende betegnede Lovforslaget meget rigtigt, naar han sagde, at det egentlig nærmest pegede paa selve Regeringen og Rigsdagen, at Lovforslagets Regler nærmest angik Ministeren og Rigsdagen. Grunden til, at dette Lovforslag er fremkommet, er jo den, at vi nærmest ere kørte fast i Henseende til Uddelingen af Tilskuddet til Realskolerne, at vi have levet saa længe paa Uregelmæssigheder og uden Regler, at vi ere nødte til at skrive os Regler. Det gaar paa dette Omraade her, som det gaar paa saa mange andre Omraader i Livet, at naar man har levet paa Uregelmæssigheder i lang Tid, maa man vænne sig til den strengeste Regelbundethed, som man kan finde. Jeg tror ogsaa, at det er det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds,